

СЪВРЕМЕННИ ТЕНДЕНЦИИ И РАЗВИТИЕ НА КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНКА НА НЕДВИЖИМИ КУЛТУРНИ ЦЕННОСТИ В ПАРКОВОТО ИЗКУСТВО

Научни ръководители: чл.-кор. проф. д.а.н. арх. Атанас Ковачев, доц. Владимир Щилиянов

ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ

ПРОУЧВАНЕ НА КРИТЕРИИТЕ ЗА ИЗСЛЕДВАНЕ

СЪВРЕМЕННИ ТЕНДЕНЦИИ И РАЗВИТИЕ НА КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНКА НА НЕДВИЖИМИ КУЛТУРНИ ЦЕННОСТИ В ПАРКОВОТО ИЗКУСТВО – ОБХВАТА И ОБЕКТИТЕ НА ИЗСЛЕДВАНЕ

Теоретични критерии

Проучване на основни теоретични критерии за оценка на обекти в ГПИ

Европейски нормативни документи

Проучване на нормативната база на повечето страни в Еворпа

Критерии на ЮНЕСКО

Проучени са критериите I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII, IX, X;

Български нормативни документи

Проучване на нормативната уредба в България.

Обекти на изследване

Културни ценности на ГПИ в ЮНЕСКО, Европа и България

ТЕОРЕТИЧНИ КРИТЕРИИ

СЪВРЕМЕННИ ТЕНДЕНЦИИ И РАЗВИТИЕ НА КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНКА НА НЕДВИЖИМИ КУЛТУРНИ ЦЕННОСТИ В ПАРКОВОТО ИЗКУСТВО

Теоретични критерий

Получени в резултат на проследяването на принципите за проектиране и начините за изграждане на обекти от ГПИ, като се определят някои от основните характеристики на всеки един разглеждан обект, а именно :

- Историческа стойност
- Научна стойност
- Културна стойност
- Художествена стойност
- Степен на съхраненост - автентичност
- Градоустройствена стойност
- Обществената значимост. Взаимодействие с природата и обществото.
- Други

ЕВРОПЕЙСКИ НОРМАТИВНИ ДОКУМЕНТИ

СЪВРЕМЕННИ ТЕНДЕНЦИИ И РАЗВИТИЕ НА КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНКА НА НЕДВИЖИМИ КУЛТУРНИ ЦЕННОСТИ В ПАРКОВОТО ИЗКУСТВО

Правната уредба по опазване, съхраняване и популяризиране на културно-историческото наследство се осъществява на конституционно и законово ниво. Освен общите в някои държави са приети и специални закони, както и подзаконови актове. В дисертационния труд беше разгледана нормативната уредба на повечето европейски държави, като:

- Нормативна уредба и критерии за оценка на обекти в Испания
- Нормативна уредба и критерии за оценка на обекти във Великобритания
- Нормативна уредба и критерии за оценка на обекти във Франция
- Нормативна уредба и критерии за оценка на обекти в Германия
- Нормативна уредба и критерии за оценка на обекти в Австрия
- Нормативна уредба и критерии за оценка на обекти в Италия
- Нормативна уредба и критерии за оценка на обекти в Русия
- Нормативна уредба и критерии за оценка на обекти в Чехия
- Нормативна уредба и критерии за оценка на обекти в Словакия
- Нормативна уредба и критерии за оценка на обекти в Полша
- Нормативна уредба и критерии за оценка на обекти в Холандия

КРИТЕРИИ НА ЮНЕСКО

СЪВРЕМЕННИ ТЕНДЕНЦИИ И РАЗВИТИЕ НА КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНКА НА НЕДВИЖИМИ КУЛТУРНИ ЦЕННОСТИ В ПАРКОВОТО ИЗКУСТВО

За да бъдат включени в списъка на световното наследство към ЮНЕСКО, обектите трябва да са с изключителна универсална стойност и да отговарят поне на един от десетте критерия за подбор. Критериите за оценка са десет и са разделени в две групи: За културни обекти и за природни обекти.

- I. – Да представляват шедьоври на човешкия гений - **художествена стойност**.
- II - Да показват важен обмен на човешките ценности за определено време или в определен културен период при развитието в областта на архитектурата или технологиите, монументалните изкуства, градоустройственото планиране или ландшафтния дизайн - **научната стойност**.
- III. Да носят уникални или най-малкото изключителни свидетелства за културна традиция или цивилизация, която се наблюдава и днес или е изчезнала в миналото, сведения, които носи всеки обект – **историческа стойност**;
- IV. – Да са изключителен пример за тип сгради, архитектурни или технологични образци или пейзажи, които илюстрират значителен етап в човешката история.
- V. – Да бъдат изключителен пример за традиционното човешко заселване, използване на земята или морето и да са представители на една култура (или култури) или на взаимодействието на човека с околната среда – **взаимодействието на човека и средата**.
- VI. - Да бъдат свързани с минали събития или живи традиции, с идеи или вярвания, с художествени и литературни произведения с изключително световно значение. (ЮНЕСКО счита, за предпочитане да бъде използван при съчетаването му с други критерии).

БЪЛГАРСКИ НОРМАТИВНИ ДОКУМЕНТИ

СЪВРЕМЕННИ ТЕНДЕНЦИИ И РАЗВИТИЕ НА КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНКА НА НЕДВИЖИМИ КУЛТУРНИ ЦЕННОСТИ В ПАРКОВОТО ИЗКУСТВО

Според сега действащия Закон за културно наследство в страната за обявяване на обект като културна ценност е необходимо изготвяне на предварителна оценка на изследвания обект като недвижима културна ценност чрез направата на експертни доклади и становища.

Системата от критерии, по които се извършва заключителната оценка на всеки предложен обект към настоящия момент в България, е следната:

- автентичност и степен на съхраненост
- научна стойност
- художествена стойност
- значение на обекта за средата
- утилитарна значимост
- обществена значимост.

Към всеки критерий е използвана тристепенна скала за оценка:

- висока
- средна
- ниска.

ОБЕКТИ НА ИЗСЛЕДВАНЕ

СЪВРЕМЕННИ ТЕНДЕНЦИИ И РАЗВИТИЕ НА КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНКА НА НЕДВИЖИМИ КУЛТУРНИ ЦЕННОСТИ В ПАРКОВОТО ИЗКУСТВО

Разглежданите в настоящия труд паркове и градини са от периода XV–XX век и са образци както на националното, така и на световното културно наследство. Основна изходна точка при избора на обекти за изследване е парковете и градините към настоящия момент да са обявени като културни ценности от национално и световно значение.

- Проучване на обекти от световното културно наследство на ГПИ според ЮНЕСКО

„Кралската градина Върлиц“, Десау

„Дворецът и паркът Версай“ – Париж

„Кю Гардънс“ – Лондон

ОБЕКТИ НА ИЗСЛЕДВАНЕ

СЪВРЕМЕННИ ТЕНДЕНЦИИ И РАЗВИТИЕ НА КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНКА НА НЕДВИЖИМИ КУЛТУРНИ ЦЕННОСТИ В ПАРКОВОТО ИЗКУСТВО

- Проучване на обекти от национално значение, обявени за паметници на културата в ГПИ на страни в Европа И България.

Испания

- “Кармен де лос Мартинес”, град Гранада
- „Дворецът де Виана“, град Кордоба

Великобритания

- „Биркенхедпарк“, град Ливърпул
- „Хайд парк“, град Лондон

Германия

- Паркът „Шлосгартен Шарлотенбург“, град Берлин
- „Замъкът и паркът Бенрат“, град Дюселдорф

Австрия

- Виенският Градски парк, град Виена

- „Парк на кметството“, град Виена
- „Augarten“,град Виена арна

Франция

- Паркът„Бют Шамон“, град Париж
- „Люксембургската градина“, град Париж

Проучване на обекти от национално значение, обявени за паметници на културата в ГПИ в България.

- Парк „Врана”
- АПК „Дворецът”, град Балчик
- Парк „Марица“, Димитровград
- „Борисова градина“
- “Морската градина във Варна

ОБЕКТИ НА ИЗСЛЕДВАНЕ

СЪВРЕМЕННИ ТЕНДЕНЦИИ И РАЗВИТИЕ НА КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНКА НА НЕДВИЖИМИ КУЛТУРНИ ЦЕННОСТИ В ПАРКОВОТО ИЗКУСТВО

- Парк Кричим – експериментален обект, който не е паметник на ГПИ и включен за целите на дисертацията.

Историческа стойност - създаден по времето на княз Фердинанд I . Именно в двореца в парка Кричим, в царския кабинет през 1943 година Борис III къса заповедта на Адолф Хитлер за депортиране на евреите от България.

Художествена и научна стойност

- 1400 дка лонгозна гора,
- 300 декара са декоративен парк с уникални и редки видове растителност
- алейната мрежа е решена в пейзажна композиция, която оформя и гръбнака на парковата композиция

Взаимодействие със средата - територията на парка по великолепен начин се вписвала в района с нейният типичен лонгозен характер, предоставяща великолепни природни пейзажи с богата флора и фауна.

ОСНОВНИ ИЗВОДИ

СЪВРЕМЕННИ ТЕНДЕНЦИИ И РАЗВИТИЕ НА КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНКА НА НЕДВИЖИМИ КУЛТУРНИ ЦЕННОСТИ В ПАРКОВОТО ИЗКУСТВО

Основни изводи
върху проучването
на критериите за
изследване и общия
преглед на европейс-
ките и българските
културни ценности в
ГПИ.

- За голяма част от изследваните обекти се установява липса на официални становища, документация и мотивирани предложения за тяхното обявяване като паметници (недвижими културни ценности) на ГПИ. Изводът се налага в резултат на подробно, последователно и задълбочено проучване на всички открити съществуващи официални документи относно тези обекти.
- В нормативните документи от България и другите държави на проучване като хронологична последователност не се наблюдават тенденции за развитие и допълване на съществуващите критерии с нови.
- Във връзка с установените закономерности в заключение може да се обобщи, че голяма част от изследваните обекти, които са паметници (недвижими културни ценности) на ГПИ, и в Европа, и у нас, са били обявявани за такива **без конкретизирани и аргументирани предложения.**

АНАЛИЗ И СИСТЕМАТИЗАЦИЯ

СЪВРЕМЕННИ ТЕНДЕНЦИИ И РАЗВИТИЕ НА КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНКА НА НЕДВИЖИМИ КУЛТУРНИ ЦЕННОСТИ В ПАРКОВОТО ИЗКУСТВО

Систематизирани теоретични критерии и техните показатели

- В резултат от проведеното проучване, базирано върху главните теоретични характеристики на обектите - образци на ГПИ, настоящата разработка извежда следните основни критерии за тяхната оценка.
- С цел използването на критериите и техните показатели в научното изследване са систематизирани в табличен вид, показан на таблица

	критерии	показатели
1	художествена стойност	стил
		композиция
		единство между основните компоненти и елементи
2	историческа стойност	принадлежащи към определен период
		връзка с исторически личности и събития
3	автентичност и степен на съхраненост	запазена автентичност (цялост и истинност)
		сравнително непокътнати
		запазени са достатъчно елементи
		уязвимост
4	взаимодействие със средата	взаимодействие със средата, установяване на връзка и отношение към околната среда
5	научна стойност	знанията, които ни предоставя
6	Градоустройствена стойност	местоположение
		обемно пространствено единство
		ансамблов значение
		териториален обхват - единични или групови
7	обществена значимост - (взаимодействие с обществото)	световно значение
		национално значение
		местно значение
		икономика и туризъм
		за сведение
8	други	-

Систематизирани критерии на България и техните показатели

- Паметниците на културата в България попадат под въздействието на Закона за културното наследство и Наредба № Н-12 от 21 ноември 2012 г. за реда за идентифициране, деклариране, предоставяне на статут и за определяне на категорията на недвижимите културни ценности, за достъпа и подлежащите на вписване обстоятелства в Националния регистър на недвижимите културни ценности за осъществяване на тяхната защита и поддържане.

N	критерии	показатели
1	художествена стойност	художествен синтез
		пастична художественост
2	автентичност и степен на съхраненост	образна автентичност
		материална автентичност
		функционална автентичност
		съхранение на данните и документацията
		степен на проученост
		обратимост на промените
3	значение на обекта за средата	устройствено значение
		композиционно и обемно-пространствено
4	научна стойност	историческа
		иновативност
5	Утилитарна стойност	функционалност
		икономическа целесъобразност
7	обществена значимост	световно значение
		национално значение
		местно значение
		ансамбловно значение
		за сведение

Систематизирани критерии на Германия и техните показатели

N	критерии
1	художествена стойност
2	историческа стойност
3	научна стойност
4	Градоустройствена стойност

- Определени са критерии за оценка на културни ценности, като най-значими са: художествена стойност, историческа стойност, научна стойност, градоустройствена стойност.

Систематизирани критерии на Австрия и техните показатели

N	критерии
1	художествена стойност
2	историческа стойност
3	културна стойност
4	социална стойност

- Паметниците на културата и конкретно парковете и градините в Австрия са обект на отделно отношение. Всички паметници са под закрилата на Закона за защита на Паметниците (DMSG), създаден на 25 септември 1923 г.

Систематизирани **критерии** на обекти от национално значение, обявени за паметници на културата в ГПИ на страни в Европа.

„Парк на кметство то“, град Виена	„Бют Шамон“, град Париж	„Люксембургска градина“, град Париж	Парк „Врана“	АПК „Дворецът“, град Балчик	Парк „Марица“, Димитровград	Парк „Борисова градина“
- Обявени чрез общ списък	- Липсват данни	- художествена стойност - историческа стойност - Обществена значимост	- историческа стойност - Художествена стойност	историческата стойност -художествена стойност	-Естетическа стойност - Научна стойност - Взаимодействие със средата - Взаимодействие с обществото - Автентичност - Преустройства	- художествена стойност - историческа стойност - Взаимодействие с обществото - градоустройствени качества - автентичност

- Подобно на други дъжави и в България с цел запазване цялостта на зелената система на София голяма част от обектите на ГПИ са декларирани за паметници без находящи критерии за тяхната оценка. Изготвен е общ списък на обекти, които чрез заповед на министъра на Културата са декларирани като паметници на културата и са групирани в две отделни категории - „Индивидуални паметници“ и „Елементи на групови паметници“

Прилики и разлики между критериите за оценка на обекти от ГПИ в отделните области на изследване.

N	СИСТЕМАТИЗИРАНИ КРИТЕРИИ		ИСПАНИЯ	АНГЛИЯ	ГЕРМАНИЯ	АВСТРИЯ	ФРАНЦИЯ	ИТАЛИЯ	БЪЛГАРИЯ
	критерии	показатели	критерии	критерии	критерии	критерии	критерии	критерии	критерии
1	художествена стойност	стил композиция единство между основните компоненти и елементи	стил живописна стойност	Представителство	художествени	художествена стойност	художествена стойност	художествена стойност	художествена стойност
2	историческа стойност	принадлежащи към определен период връзка с исторически личности и събития	принадлежащи към определен период връзка с исторически личности и събития	Период	история	историческа влияние	историческо и културно значение	историческа стойност	
3	автентичност	запазена автентичност(цялост и истинност) сравнително непокътнати запазени са достатъчно елементи уязвимост		Състояние – степента на запазеност уязвимост					автентичност и степен на съхраненост
4	взаимодействие със средата	взаимодействие със средата, установяване на връзка и отношение към околната среда	Описание на средата установена връзка със средата отношение на обекта със околната среда						значение на обекта за средата
5	научна стойност	знанията които ни предоставя	знанията които ни предоставя	знанията които ни предоставя	научни,	културно влияние			научна стойност
6	Градоустройствена/Урбанистична стойност	местоположение обемно пространствено единство ансамблово значение териториален обхват - единични или групови	местоположение обемно пространствено единство	Количествена група	Урбанистични	Урбанистична стойност - социална			
7	обществена значимост - (взаимодействие със средата и обществото)	световно значение национално значение местно значение икономика и туризъм за сведение	взаимодействие с обществото						обществена значимост
8	други	други	типология	рядкост	технологии		стойност на строителните работи и категоризация	Археологическа стойност Етно-антропологично изследване	утилитарна стойност

СРАВНИТЕЛЕН АНАЛИЗ

СЪВРЕМЕННИ ТЕНДЕНЦИИ И РАЗВИТИЕ НА КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНКА НА НЕДВИЖИМИ КУЛТУРНИ ЦЕННОСТИ В ПАРКОВОТО ИЗКУСТВО

- Историческа стойност
 - Научна стойност
 - Културна стойност
- Художествена стойност
- Степен на съхраненост
 - автентичност
- Градоустройствена стойност
 - Обществената значимост.
- Взаимодействие с природата и обществото.
 - Други

ПРИЛИКИ

**ПРИЛИКИ И
РАЗЛИКИ**

- Типология
- Уталитарност
- Оригиналност
- технологии

РАЗЛИКИ

От така направения теоретичен и документален анализ (Глава III) на критериите за оценка на обекти като културна ценност за ЮНЕСКО, Европа и България може да се определи значимостта на критериите чрез повтаряемостта на техните прилики..

Резултати от сравнителния анализ

1. Най-голямо присъствие във всички изследвани нормативни документи имат:

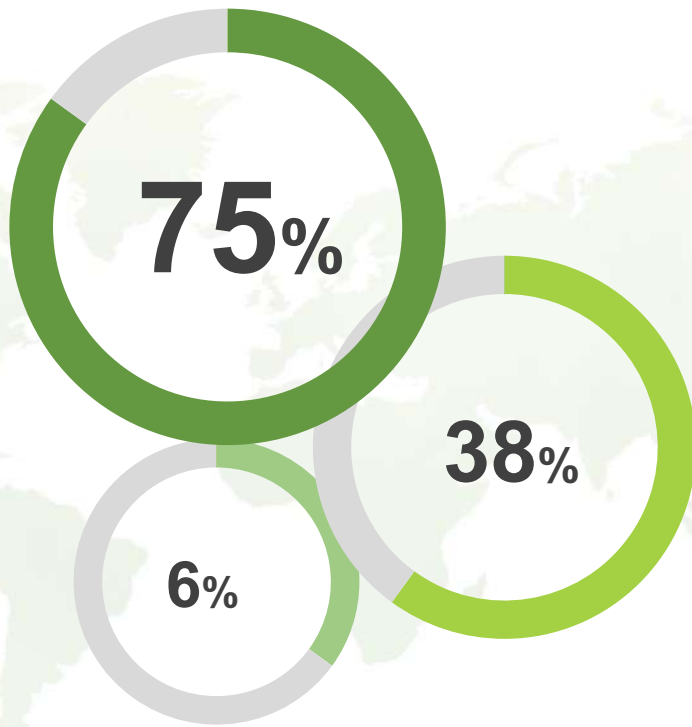
- историческата
- художествената
- научната стойност.

2. Средно присъствие в нормативните документи имат:

- автентичност
- обществена значимост
- Градоустройствена стойност

3. В някои държави не се обръща внимание на някои от споменатите критерии като:

- взаимодействие със средата
- други

75% повтаряемост

- Историческа стойност
- Художествена стойност
- Научна стойност

38% повтаряемост

- автентичност
- обществена значимост
- Градоустройствена стойност

6% повтаряемост

- взаимодействие със средата
- други

Систематизирани критерии за използването им в научното изследване

Критерии

За да се изпълнят целите на настоящото изследване, принципите и критериите, разглеждани в изложението дотук, заедно с техните показатели са систематизирани и групирани в осем основни категории, представени в

	критерии	показатели
1	художествена стойност	стил
		композиция
		единство между основните компоненти и елементи
2	историческа стойност	принадлежащи към определен период
		връзка с исторически личности и събития
3	автентичност	запазена автентичност (цялост и истинност)
		сравнително непокътнати
		запазени са достатъчно елементи
		уязвимост
4	взаимодействие със средата	взаимодействие със средата, установяване на връзка и отношение към околната среда
5	научна стойност	знанията, които ни предоставя
6	градоустройствена стойност	местоположение
		обемно пространствено единство
		ансамбловото значение
		териториален обхват - единични или групови
7	обществена значимост - (взаимодействие със средата)	световно значение
		национално значение
		местно значение
		икономика и туризъм
		за сведение
8	други	други

Практическо приложение на критериите върху обекти от Европа.

N	СИСТЕМАТИЗИРАНИ КРИТЕРИИ		ИСПАНИЯ	ВЕЛИКОБРИТАНИЯ	ГЕРМАНИЯ	АВСТРИЯ	ФРАНЦИЯ
	критерии	показатели	„Двореца де Виана“	„Хайд парк“	„Schloss Benrath“	„Augarten“,	„Люксембургската градина“
1	художествена стойност	стил	ренесанс	барок	барок , рококо и класицизъм	барок	ренесанс
		композиция	геометричен	пейзажен	смесен	геометричен	смесен
		единство между основните компоненти и елементи	хармоничност	хармония	хармония	хармония	хармония
2	историческа стойност	принадлежащи към определен период	15в.	17в.	18в	17в.	17в.
		връзка с исторически личности и събития	Свързва с различни исторически личности оказващи влияние в развитието на Испания	Хенри VIII , Уилям III, кралица Ана, Чарлз Бриджман(1730г.), Децимус Бъртън(1820г.) и Джоузеф Пакстън(1857г.).	Никола де Пигаж	Фердинанд III, Жан Трет	Хенри IV, Мария Медичи , Соломон (архитект); Шарлран Жан-Франсоа (архитект); Гизор Алфонс (архитект).
3	автентичност	запазена автентичност					
		сравнително непокътнати	сравнително непокътнати		сравнително непокътнати	сравнително непокътнати	сравнително непокътнати
		запазени са достатъчно елементи		запазени са достатъчно елементи			
		уязвимост					
4	взаимодействие със средата	взаимодействие със средата, установяване на връзка и отношение към околната среда	част от урбанизираната територия	част от урбанизираната територия	част от урбанизираната територия и същевременно с това защитен природна територия	част от урбанизираната територия	част от урбанизираната територия
5	научна стойност	знанията които ни предоставя	Пример в Испания за хармонично съчетаване на художествените елементи .	-	невероятно произведение на изкуството.	произведение на изкуството, представител на френски стил градини	
6	Градоустройствена/Урбанистична стойност	местоположение	центъра на гр. Кордоба	гр.Лондон	гр.Дюселдорф	гр.Виена	гр.Париж
		обемно пространствено единство	-	част от кралските градини и зелената система на града		структурна част от зелената система	част от зелената система на града
		икономика и туризъм	туристически обект с висока посещаемост	създава условия за всекидневен отдих и посещения от съседните урбанизиран територии	туристически обект с висока посещаемост	висока посещаемост	висока посещаемост
		териториален обхват - единични или групови	единичен	групов	групов	единичен	групов
7	обществена значимост - взаимодействие с обществото	световно значение					
		национално значение	национално значение	национално	национално	национално	национално
		местно значение					
		ансамблов значение					
8	други	за сведение					силно обществено взаимодействие

В представената таблица личи приложимостта на установените критерии върху обекти на ГПИ в Европа.

Практическо приложение на критериите върху експериментален обект от България - парк „Кричим“.

Кричим

Паркът все още не е обявен за паметник на ГПИ и се ползва в настоящия дисертационен труд от научна гледна точка. След направеното проучване на парка, може да се твърди, че за неговата оценка като културна ценност могат да бъдат приложени систематизираните критерии

N	критерии	показатели	парк "Кричим"
1	художествена стойност	стил	
		композиция	пейзажна
		единство между основните компоненти и елементи	
2	историческа стойност	принадлежащи към определен период	XX в.
		връзка с исторически личности и събития	Фердинанд I, Борис II
3	автентичност и степен на съхраненост	запазена автентичност (цялост и истинност)	
		сравнително непокътнати	сравнително непокътнати
		запазени са достатъчно елементи	запазени са достатъчно елементи
		уязвимост	
4	взаимодействие със средата	взаимодействие със средата, установяване на връзка и отношение към околната среда	оказва благоприятно въздействие за региона
5	научна стойност	знанията които ни предоставя	пример в ГПИ
6	Градоустройствена стойност	местоположение	Кричим
		обемно пространствено единство	
		Ансамбловото значение	
7	обществена значимост - (взаимодействие със средата)	териториален обхват - единични или групови	
		световно значение	
		национално значение	национално значение
		местно значение	
		икономика и туризъм за сведение	слабо развити
8	други	други	

ПРИЛОЖИМОСТ

99%

Изготвените таблични сравнения доказват, че изведените и систематизирани от настоящия труд критерии за оценка на недвижими културни ценности в областта на ГПИ дават възможност за едно по-съвременно разглеждане на тези обекти и тяхната по-задълбочена оценка. Изведените критерии покриват всички изисквания и досега действащи нормативни документи, не само в България, но и в голяма част на страните в Европейския съюз.

ОСНОВНИ ИЗВОДИ

СЪВРЕМЕННИ ТЕНДЕНЦИИ И РАЗВИТИЕ НА КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНКА НА НЕДВИЖИМИ КУЛТУРНИ ЦЕННОСТИ В ПАРКОВОТО ИЗКУСТВО

Критерии на ЮНЕСКО
Проучени са критериите I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII, IX, X;

Европейски нормативни документи

Проучване на нормативната база на повечето страни в Еворпа

Български нормативни документи
Проучване на нормативната уредба в България.

СЪВРЕМЕННИТЕ КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНКА
на недвижимите културни ценности

Теоретични критерии
Проучване на основни теоретични и критерии за оценка на обекти в ГПИ

ОСНОВНИ РЕЗУЛТАТИ

СЪВРЕМЕННИ ТЕНДЕНЦИИ И РАЗВИТИЕ НА КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНКА НА НЕДВИЖИМИ КУЛТУРНИ ЦЕННОСТИ В ПАРКОВОТО ИЗКУСТВО

Изведени са нови критериите „историческа стойност“ и „градоустройствена стойност“, които могат да намерят приложение в българското законодателство и да допълнят сега действащите критерии за оценка

Изведени са допълнителни показатели към критериите „**художествена стойност**“, „**взаимодействие със средата**“ и „**научна стойност**“.

Направено е сравнение между българските, европейските и световните културни ценности в ГПИ.

НАУЧНИ И ПРИЛОЖНИ ПРИНОСИ

СЪВРЕМЕННИ ТЕНДЕНЦИИ И РАЗВИТИЕ НА КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНКА НА НЕДВИЖИМИ КУЛТУРНИ ЦЕННОСТИ В ПАРКОВОТО ИЗКУСТВО

НАУЧНИ ПРИНОСИ

1. Изведени са основните критерии, необходими за оценка на обекти на ГПИ.
2. Разгледани са и са проучени наличните критерии за оценка на недвижими културни ценности на ГПИ в Европа и България .
3. Дефинирани са основните проблеми, свързани с оценката на културното наследство в ГПИ у нас :

ПРИЛОЖНИ ПРИНОСИ

1. В методологично отношение анализите и изводите от представения документ са приложими в работата на научно-изследователски звена в областта на ландшафтната архитектура.
2. Настоящата научна разработка извежда допълнителен критерий за оценка на недвижими културни ценности в ГПИ на България, а именно - **градоустройствена и историческа стойност**;
3. В резултат на настоящия труд е изработена и предложена в табличен вид система с **критерии и показатели** за оценка на недвижими културни ценности в ГПИ.
4. Резултатите от него осигуряват възможността за използването му не само в България, а и в други страни.

	критерии	показатели
1	художествена стойност	стил
		композиция
		единство между основните компоненти и елементи
2	историческа стойност	принадлежащи към определен период
		връзка с исторически личности и събития
3	автентичност	запазена автентичност (цялост и истинност)
		сравнително непокътнати
		запазени са достатъчно елементи
		уязвимост
4	взаимодействие със средата	взаимодействие със средата, установяване на връзка и отношение към околната среда
5	научна стойност	знанията, които ни предоставя
6	градоустройствена стойност	местоположение
		обемно пространствено единство
		ансамбловото значение
		териториален обхват - единични или групи
7	обществена значимост - (взаимодействие със средата)	световно значение
		национално значение
		местно значение
		икономика и туризъм
		за сведение
8	други	други

КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНКА

НА НКЦ В ГРАДИНСКО ПАРКОВОТО
ИЗКУСТВО

ПРИЛОЖЕНИЕ

В резултат на настоящия труд е изработена и предложена в табличен вид система с критерии и показатели за оценка на недвижими културни ценности в ГПИ. Тя може да намери успешно приложение както в българските нормативни документи, така и в тези на останалите европейски страни без да нарушава техните нормативни устройства.

БЛАГОДАРЯ ВИ!